

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه موافقتنامه تأسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت
جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه»
اعاده شده از شورای نگهبان (۱)

محمد آدمی

مقدمه

لایحه موافقتنامه تأسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه طی نامه‌ای در تاریخ ۱۴۰۱/۴/۲۲ از سوی رئیس محترم جمهور برای طی فرآیند قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است و در تاریخ ۱۴۰۲/۹/۱۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. شورای محترم نگهبان در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۶ لایحه فوق را مورد بررسی قرار داده و دو ایراد و دو تذکر را اعلام نموده است. در ذیل به بررسی ایرادات و تذکرات شورای محترم نگهبان می‌پردازیم.

بررسی نظرات شورای محترم نگهبان

الف) ایرادات

شورای محترم نگهبان دو ایراد به شرح زیر اعلام نموده است:

«۱- اطلاق لازم‌الاجرا دانستن موافقتنامه فرهنگی مصوب سال ۱۳۴۵ هجری شمسی بین دو کشور با توجه به مفاد آن خلاف شرع شناخته شد.

۲- در بند ۱ ماده ۲، استفاده از واژه غیر فارسی «دیپلماتیک» مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.»

در خصوص ایراد اول باید بیان داشت که به نظر می‌رسد شورای محترم نگهبان موافقتنامه فرهنگی مصوب ۱۳۴۵ هجری شمسی [۱] را به دلیل اینکه قبل از انقلاب اسلامی منعقد و لازم‌الاجرا شده است و بنابراین از نظارت شرعی و قانونی شورای محترم نگهبان برخوردار نیست به صورت کامل مورد تأیید قرار نمی‌دهد و از این رو اطلاق لازم‌الاجرا دانستن تمامی مواد آن را مورد ایراد قرار می‌دهد.

شایان توجه است که موافقتنامه فرهنگی مصوب ۱۳۴۵ هجری شمسی و بیان الزام‌آوری آن در مقدمه موافقتنامه تأسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه، ذکر شده است و البته هر چند مقدمه موافقتنامه، قدرت الزام‌آور ندارد اما در تفسیر مواد به کار گرفته می‌شود و از این جهت می‌تواند در تصمیم‌گیری و اجرا مؤثر واقع شود.

مشخصات لایحه

دوره یازدهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۸۱۳

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

مشخصات گزارش

گروه حقوق بین‌الملل

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۹۵۳۶

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۱۰/۱۹

ناظر علمی (احمد حکیم‌جوادی)، صفحه‌آرا (نرجس امیراحمدی)

در خصوص ایراد فوق می‌توان دو پیشنهاد مطرح نمود: پیشنهاد اول: اصلاح مقدمه موافقتنامه پس از مذاکره مجدد با کشور روسیه؛ پیشنهاد دوم: اضافه نمودن تبصره‌ای به ماده واحده مبنی بر لزوم عدم مغایرت اجرای موافقتنامه فرهنگی ۱۳۴۵ هجری شمسی با شرع. لازم به ذکر است وضعیت حقوقی درج تبصره بدین شکل در موافقتنامه‌های دوجانبه در حقوق بین‌الملل دارای رویه روشنی نیست.

شایان توجه است که نمایندگان محترم در صورت صلاحدید می‌توانند بر مصوبه خود اصرار ورزند و متن موافقتنامه را بدون تغییر در این خصوص مورد تصویب مجدد قرار بدهند که در اینصورت در صورت بقای ایراد شورای محترم نگهبان، مصوبه جهت تعیین تکلیف قانونی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال خواهد شد.

در خصوص ایراد دوم شورای محترم نگهبان نیز پیشنهاد می‌شود واژه فارسی «سیاسی» جایگزین واژه «دیپلماتیک» شود.

ب) تذکرات

شورای محترم نگهبان دو تذکره به شرح زیر بیان نموده است:

۱- در ماده ۴، عبارت «حقوق شخصیت حقوقی» به عبارت «حق داشتن شخصیت حقوقی» اصلاح گردد؛

۲- شماره‌گذاری بندهای ذیل ماده ۶ اصلاح گردد».

با عنایت به صحیح بودن هر دو تذکر شورای محترم نگهبان، پیشنهاد می‌شود اصلاحات مدنظر این شورا در قسمت تذکرات اعمال شوند.

نتیجه‌گیری

شورای محترم نگهبان دو ایراد و دو تذکر نسبت به مصوبه مجلس در خصوص لایحه موافقتنامه تأسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه بیان نموده است. در خصوص ایراد اول مبنی بر خلاف شرع بودن اطلاق لازم‌الاجرا دانستن موافقتنامه فرهنگی مصوب سال ۱۳۴۵ هجری شمسی بین دو کشور؛ پیشنهاد می‌شود که مقدمه موافقتنامه با مذاکره مجدد اصلاح شود و یا تبصره‌ای ذیل ماده واحده مبنی بر لزوم عدم مغایرت اجرای موافقتنامه فرهنگی ۱۳۴۵ هجری شمسی با شرع درج شود. ضمن اینکه نمایندگان محترم نیز در صورت صلاحدید می‌توانند بر مصوبه خود اصرار نمایند.

در خصوص ایراد دوم مبنی بر مغایرت واژه «دیپلماتیک» در بند «۱» ماده (۲) با اصل ۱۵ قانون اساسی، پیشنهاد می‌شود واژه «سیاسی» جایگزین واژه «دیپلماتیک» شود.

شایان ذکر است با عنایت به صحیح بودن هر دو تذکر شورای محترم نگهبان، پیشنهاد می‌شود اصلاحات مدنظر این شورا در قسمت تذکرات اعمال شوند.

منبع و مأخذ

[1] https://rc.majlis.ir/fa/law/print_version/96138

گزیده سیاسی / مدیریتی (پیامک منتخب)

شواری نگرهان نسبت به لایحه موافقتنامه تاسیس و چهارچوب فعالیت مراکز فرهنگي بين ايران و روسيه، دو ايراد بيان نموده است. در خصوص ايراد اول پيشنهاده مي شود كه مقدمه موافقتنامه با مذاكره مجدد اصلاح شود و يا تبصره اي ذيل ماده واحده مبني بر لزوم رعايت شرع درج شود. ضمن اينكه نمايندگان مي توانند بر مصوبه خود اصرار نمايند. در خصوص ايراد دوم پيشنهاده مي شود واژه «سياسي» جاگزين واژه «ديپلماتيك» شود.